

Utvärdering av RAS 2022 – Hälsa

Mål 1: Höftledsdysplasi, HD

Att en så stor del som möjligt av den svenska populationen HD-röntgas.

Vi behöver öka antalet HD-röntgade hundar till minst 50 % av antalet årligen registrerade hundar. Möjligheten att göra en korrekt riskbedömning beträffande HD ökar avsevärt med antalet röntgade släktingar. Det är därför viktigt att inte bara avelsdjuren röntgas.

Höftledsdysplasi innebär att leddskålen är för grund, varför höftledskulan får ett otillräckligt stöd och leden blir ostadig. Instabiliteten i höftleden vid dysplasi leder till broskförslitning och benpålagringar. Lårbenshuvudet blir också mer eller mindre deformerat, dels beroende på graden av dysplasi, dels på hundens kroppsvikt. Graden HD i relation till de kliniska symptomen står inte alltid i relation, d v s den enskilda hundens fysiska besvär är inte alltid mer påtagliga p g a att den har en gravare HD.

Uppskattat ärftlighet bland svenska raser ligger mellan 0,2 - 0,6 (20 % - 60 %).

Frekvens:

För perioden 1985 - 1995 låg andelen dysplaster på under 10 %.

För perioden 1996 - 2005 var andelen dysplaster 10,3 %. Totalt röntgades 42,9 % av totalt 822 födda hundar för perioden. De första grova dysplaster, D och E, noteras under denna period och stod för 3,5 % av anmärkningarna.

För perioden 2006 - 2015 var andelen dysplaster 11,3 %. Totalt röntgades 38,2 % av totalt 844 födda hundar för perioden. Andelen grova dysplaster (D och E) uppgick till 3,1 %.

För perioden 2016 - 2021 var andelen dysplaster 9,3 %. Totalt röntgades 33,8 % av totalt 526 födda hundar. Andelen grova dysplaster (D och E) uppgick till 1,3 %. Notera att senaste intervallet är en 6-årsperiod.

A - B: normala höftleder
C: lindrig dysplasi
D: måttlig dysplasi
E: höggradig dysplasi

Källa: SKK

(Med dysplaster avses resultat C – E.)

Man bör vid jämförelser mellan årsperioder ha i åtanke att, med mer förfinad teknik och andra sederingsmedel nu är tidigare vid röntgen av HD på hund, är uppfattningen att vi idag får en mer korrekt och sann bedömning av hundars HD-status än förr.

Bakgrunden till att Svenska Isländsk Fårhund Klubben rekommenderar HD-röntgen är just att få situationen statistiskt säkerställd.

HD-röntgade hundar registrerade 2012 - 2021

Födelseår	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HD grad A	5	17	14	17	4	17	11	14	10	12
HD grad B	6	8	4	13	10	10	9	11	11	10
HD grad C	7	6	6	8	10	3	8	6	12	3
HD grad D	2	5	4	1		2		2	2	1
HD grad E				1						
Totalt ant. undersökta	20	36	28	40	24	32	28	33	35	26
Snittålder för undersökning (mån)	27	30	27	27	21	22	18	21	18	14
Antal födda	54	81	61	69	55	78	59	100	90	144

Källa: SKK:s Avelsdata

Kommentar: Vi uppmanar till fortsatt HD-röntgen för att säkerställa HD-statusen i rasen. För många uppfödare är känd HD-status en stor del i valet av avelsdjur. HD är ett område som många tycker är viktigt. Med denna bakgrund borde målet vara möjligt att nå.

Mål 2: Ögonlysning

Att en så stor del som möjligt av den svenska populationen ögonlyses.

Vi behöver öka andel ögonlysta hundar så att vi får ett gott underlag för att utreda eventuell arvsång av katarakt inom rasen om det skulle aktualiseras.

Katarakt

Katarakt eller grå starr är en grumling i ögats lins. Vissa kataraktformer har ett typiskt utseende och en karakteristisk debutålder och förekommer familjärt i vissa raser. Katarakt kan uppträda hos valpar, hos vuxna relativt unga hundar samt hos äldre (gamla) hundar. Katarakt kan i svårare fall leda till blindhet. Katarakt hos äldre hundar är "naturlig" på grund av linsens åldrande. Skulle den uppträda hos yngre hundar kan den vara sjuklig och ärftligt betingad.

Frekvens:

För perioden 1996 – 2005 var andelen hundar med katarakt var 0,48 %.

Totalt ögonlystes 25,3 % av totalt 822 födda hundar.

För perioden 2006 – 2015 var andelen hundar med katarakt var 0,12 %.

Totalt ögonlystes 28,9 % av totalt 844 födda hundar.

För perioden 2016 – 2021 var andelen med katarakt var 1,5 %.

Totalt ögonlystes 28,1 % av totalt 526 födda hundar.

Notera att senaste intervallet är en 6-årsperiod.

Ögonresultat födda 2012 - 2021

Födelseår	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Katarakt kongenital										1
Katarakt partiell bakre					1	1	2			
Katarakt partiell BPK					1		1			
Katarakt partiell nukleus							1			
Katarakt partiell främre		1								
Övriga ögonsjukdomar			3	1				1		
U.a.	13	29	20	27	19	26	23	17	30	25
Totalt antal undersökta	13	30	23	28	21	27	26*	18	30	26
Antal födda	54	81	61	69	55	78	59	100	90	144

Källa: SKK:s Avelsdata

*Totalt antal undersökta varav en individ med två diagnostiserade sjukdomar

Bakgrunden till att Svenska Isländsk Fårhund Klubben rekommenderar ögonlysning är att få situationen statistiskt säkerställd.

Kommentar: Det är viktigt att fortsätta ögonlysta för att få en statistiskt säkerställd överblick inom rasen.

Mål 3: Kryptorkism

Vi behöver mer information om kryptorkism inom rasen.

Informera mer om kryptorkism i rasen.

Defekter i testiklarnas nedvandring till pungen leder till att den ena eller båda testiklarna är belägna i ljumsken eller i bukhålan.

Den normala frekvensen för kryptorkism hos hund ligger mellan 1 och 10 %. Arvsång är recessiv (att båda föräldrarna måste bära på anlaget för att det ska ge kliniska symptom) och könsbunden (i och med att tikarna inte visar någon defekt). Det är dock så att fler än en enkel gen är involverad.

Arvbarheten (heritabiliteten) är 0,5 - 0,8 (50 % - 80 %). Heritabilitet är ett mått på specifik egenskap som anses komma från arv.

Andelen kryptorkism, 10 års intervall

År	Reg. totalt (imp)	Hanar totalt (imp)	Tikar totalt (imp)	Antal kullar totalt	Antal redov kull (%)	Antal redov hanar	Antal redov tikar	Antal kryptorkida (%)*
1985-1994	471	242	229	114	56 (49,1 %)	132	99	22 (16,7 %)
1995-2004	806 (2)	417 (1)	389 (1)	191	77 (40,3 %)	183	142	22 (12 %)
2005-2014	937 (50)	476 (16)	461 (34)	182	46 (25,8 %)	91	96	7 (7,7 %)
2015-2022	721 (44)	352 (18)	369 (26)	153	39 (25,5 %)	84	87	6 (7,14 %)

Senast uppdaterat 2022-12-31

(Antalet importer redovisas från 2004)

* Antal kryptorkida (%) är beräknat på antalet kryptorkida hanar i förhållande till redovisade hanar.

Redovisningen av kryptorkism bygger på information från uppfödarna. För att redovisningen är så korrekt som möjligt är det viktigt att uppfödare redovisar alla födda kullar. Uppmärksamma att senaste intervallet är en 8-årsperiod.

Kommentar: Få uppfödare redovisar sina kullar. Mer information från uppfödarna är välkommet. Avelskommittén behöver arbeta på att den informationen når uppfödarna.

SIFK:s avelskommitté